

---

shrIrAmamahimnaH Stotram with Hindi meanings

श्रीराममहिम्नः स्तोत्रम् सार्धम्

Document Information

Text title : rAmamahimnaHstotram

File name : rAmamahimnaHstotram.itx

Category : raama

Location : doc_raama

Author : rAmAchArya, Ayodhya, 17th century scholar

Transliterated by : Hindi meanings Mandar Mali aryavrutta at gmail.co

Proofread by : PSA Easwaran, Hindi meanings Mandar Mali aryavrutta at gmail.com

Translated by : Dr. Gayacharan Tripathi

Description-comments : Brihatstotraratnakara 2, Narayana Ram Acharya, Nirnayasagar,
stotrasankhya 225-425

Latest update : March 24, 2017

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 22, 2022

sanskritdocuments.org

శ్రీరామమహిమ్నః స్తోత్రమ్ సార్థమ్

శ్రీగణేశాయ నమః ॥

(శిఖరిణీ ఛందః)

మహామోహావర్తే పతితమిహ మాం తే శరణగం
శరణ్యస్త్యత్తోఽన్యః ప్రభవతి న కోఽప్యత్ర జగతి ।
అతస్త్యత్పాదామ్భోరుహాయుగలమాశ్రిత్య నితరాం
స్థితోఽహం సంసారాదస్పృజననిచయాదుద్ధర విభో ॥ ౧ ॥

నిజావ్యక్తేనేదం జగదఖిలమిచ్ఛాదికరణైః
సముత్పన్నం ప్రత్యావసితసతతం శ్రీరఘుపతే ।
యుగాన్తే సర్వం వై హరసి కిల రౌద్రేణ వపుషా
త్వమేకః సర్వాత్మన్విహరసి న చాన్యో గుణనిధే ॥ ౨ ॥

రమన్తే యోగీన్ద్రాస్త్రిపురహరముఖ్యాస్త్యయి సదా
సమాధౌ విశ్వాత్మన్నియమితహృషీకో రఘుపతే ।
తథాప్యేతే పారం నిఖిలనిగమాగోచరవిభో
మహిమ్నుస్తే గన్తుం గమయితుమలం నైవ కుశలాః ॥ ౩ ॥

కదాచిద్భౌమాన్వై గణయతి కణాన్కోఽపి మతిమాన్
తథా పారావారోదకలవచయాన్వై రఘుపతే ।
క్వచిన్నక్షత్రౌఘం విషమగణనం పారయతి వై
గుణానాం తే పారం గమయితుమలం నైవ కుశలాః ॥ ౪ ॥

ఋతం సత్యం భూమన్సగుణమగుణం రూపముభయం
చిదానన్దం తద్వై నిఖిలనిగమైరప్యవిదితమ్ ।
సమష్టివ్యష్టి తే విలసతి విరాడ్రూపమపరం
తదేతద్వై కిఞ్చిత్సురతి హృదయే చైవ విదుషామ్ ॥ ౫ ॥

విరిఞ్చేచ్ఛన్యాద్వైరమరనివహైః సిద్ధమునిభిః
స్తుతస్త్వం భూభారం వ్యసనమపహర్తుం సురపతేః ।

విభుః కౌసల్యాయాం దశరథగృహే స్వానుజయుతః
సముద్భూతశ్చక్రే నిజపదకృతార్థాం వసుమతీమ్ || ౬ ||

మునేర్విశ్వామిత్రాచ్ఛరణద బలాం చాప్యతిబలాం
మహావిద్యాం ప్రాప్య ప్రణతసుఖసౌభాగ్యద విభో |
శరణైకేన త్వం నిశిచరవధూం చాతిమహతీం
మహాధోరాం హత్వా విపినమభయం వైవ కృతవాన్ || ౭ ||

కరాలాస్యం ఘోరం నిశిచరయుగం కౌణపవరం
శ్రుతీనాం ద్వేష్టారం మునిమఖవిఘాతే చ నిరతమ్ |
సుబాహుం మారీచం నిశితవిశిఖేనోరసి దృఢం
నిహత్స్వైకేనేనాధ్వరభువి పురా ప్రాకృతధీయమ్ || ౮ ||

శిలాభూతాం శాపాచ్ఛరణరజసా గౌతమవధూం
యథాపూర్వాం కృత్వా పరమసుభగాం చాతివిమలామ్ |
మహోత్తుజ్గం చాపం సపదీ శితికణ్ఠస్య సుదృఢం
ద్విధా ఖణ్డం చక్రే జనకనగరీం ప్రాప్య మునినా || ౯ ||

శరద్రాకేశాస్యాం విమలకలధౌతాజ్గరుచిరాం
స్ఫురద్రత్నాకల్పాం జనకతనయాం విశ్వజననీమ్ |
సుభార్యాం యద్రామో విధివదుపయేమే సులలితాం
మహేన్ద్రేశబ్రహ్మమరముకుటనీరాజితపదామ్ || ౧౦ ||

మహాఘోరం త్రుట్యత్త్రిపురహరచాపస్య నినదం
సమాకర్ణ్య క్రోధాద్భుగుకులపతేః క్షత్రియరిపోః |
పథి ప్రాప్తస్యాస్య స్మయమపి జహర్థ త్వమతులం
మహావిద్య ప్రద్యోతనకులమణే పాహి నితరామ్ || ౧౧ ||

సురాణాం రక్షాయై సపదీ పితురాజ్ఞాం సకరుణం
సమాదాయ ప్రాగావనమనుజయుక్తో వనితయా |
జనస్థానం ప్రాప్య మాలవటతరూణాం ఫలవతా-
మధశ్చక్రే వాసో దనుజకులనాశాయ చ విభో || ౧౨ ||

ప్రభో లక్ష్మేశస్య ప్రబలతమవీర్యస్య భగినీం
విరూపాం కృత్వా వై దనుజఖరముఖ్యాన్నిశిచరాన్ |
సురారాతీన్స్త్యా ద్విజకులవిఘాతేషు నిరతా-

న్నిరాతఙ్కం చక్రే విపినమపి స్వైరం జనపదమ్ ॥ ౧౩॥

దశగ్రీవాఙ్జుప్తః కనకమృగరూపేణ విచరన్
విచిత్రో మారీచః ప్రసభమభియాతః స్వనికటే ।
అసౌ మాయావీతి ప్రణతజనసౌభాగ్యద విభో
త్వయా జ్ఞాత్వా నతిః సపది విశిఖేనాన్తకపురీమ్ ॥ ౧౪॥

ముమూర్షుః పౌలస్త్యః కపటయతివేషేణ కుమతిః
పరోక్షం సీతాయా హరణమకరోచ్ఛ్చిరఘుపతే ।
సురాణాం రక్షాయై రజనిచరనాథస్య హననం
విమ్ముశ్చైతత్సర్వం ఖరహర తవైవేక్షితమభూత్ ॥ ౧౫॥

వియోగే జానక్యాస్త్విహ మనుజభావేన విచరన్
జటాయుం దృష్ట్వా వై విపినగతమాసన్నమరణమ్ ।
త్వయా తస్యోద్ధారః స్వకరకమలేవైవ విహిత-
స్తవైతద్వాత్సల్యం విలసతి హి భక్తేను నితరామ్ ॥ ౧౬॥

కబన్ధం క్రవ్యాదం నిశితకరవాలేన మహతా
ద్రుతం హత్వా పమాతటమనుజయుక్తశ్చ గతవాన్ ।
యువాం దృష్ట్వా జ్ఞాతుం ప్లవగపతినా వాయుతనయః
సమాఙ్జస్తానాద్యరద తవ పాదాబ్జయుగలమ్ ॥ ౧౭॥

సమాకర్ణ్య త్వత్తః సకలమసురారాతిమమలం
విదిత్వా నిఃశఙ్కం దశరథసుతం త్వాం రఘుపతే ।
మహోత్సాహోన్నీతః సపది గిరిపృష్ఠే హనుమతా
ప్రభుః సుగ్రీవేణ ప్లవగపతినా సఖ్యమకరోత్ ॥ ౧౮॥

కపీశం హత్వా వాలిమతులబలవీర్యం స్మయభరం
దురాధర్షం దేవైరసురనివహైరప్యసులభమ్ ।
త్వయా సుగ్రీవాయ ప్లవగకులరాజేన్ద్రపదపీ
ప్రదత్తా దేవేశ ప్రాణతజనవాత్సల్యజలధే ॥ ౧౯॥

ప్రతాపాత్తే నూనం సలినిధిముల్లఙ్ఘయ తరసా
గతో లఙ్కాం దృష్ట్వా జనకతనయాం చాతివిమలామ్ ।
నిహత్యాక్షం దగ్ధా పురమథ సముత్పాట్య విపినం
హనూమాన్త్వత్పాదం పునరపి సమాగాద్రఘుపతే ॥ ౨౦॥

విదిత్వా సీతాయాః పవనజముఖాద్ధుఃఖమతులం
నిహస్తుం క్రవ్యాదేశ్వరమపి తథా రాక్షసకులమ్ |
ప్రతస్థే సుగ్రీవాఙ్గదహనుమదాద్యైః కపిభట్టైః
సుగుప్తామాదాయ ప్లవగకులసేనాం చ మహతీమ్ || ౨౦||

ప్లవజైర్భల్లూకైరమితభుజవీర్యైః పరివృతో
నిషఙ్గీ కోదాగ్రీ శరమపి దధానః కరతలే |
క్రమాన్మార్గం సీత్యా సఖిలనిధితీరే సువిపులే
గతస్త్వం సుగ్రీవాఙ్గదహనుమదాద్యైః కపివరైః || ౨౧||

తవాగ్రే తత్రాగాచ్ఛరణద దశాస్యానుజవరః
ప్రపన్నస్త్వత్పాదామ్బుజయుగలమారాధ్యమమరైః |
కృపాపారావారామితగుణనిధే సింధుపులినే
త్వయా దత్తా తస్మై వృజినహర లక్ష్మేశపదపీ || ౨౩||

ఉషిత్యా తత్తీరే త్రిదినమరవిన్దాక్ష కపిభిస్తతః
కీఞ్చితోక్తాధాన్నియమనభయాత్తే జలనిధిః |
పురః ప్రహ్వీభూతో రుచిరవచనైః శ్రీరఘుపతే
స్తుతిం చక్రే నత్వా పులకితనర్గద్గదగిరా || ౨౪||

అకూపారస్యాన్తాద్దశదిశగత్తైర్వానరభట్టై-
స్త్వయా౭౭జ్ఞప్తైర్నితా నిజభుజబలైః ప్రస్తరచయాః |
పునస్తైః పాషాణైర్విపుల ఇహ నీలేన రచితో
మహాసేతుర్వార్ధౌ తవ విదితనామ్నో౭స్తి మహిమా || ౨౫||

యదేతే పాషాణాః సతతముదకే మజ్జనపరా-
స్తరస్త్వభౌ నూనం జగతి పరమం చాద్భుతమిదమ్ |
కీమాశ్చర్యం తత్ర క్షణచలితనేత్రాన్తవిభవః
కటాక్షస్తే నూనం జగతి కతి బ్రహ్మాణ్డరచనాః || ౨౬||

సముత్తార్యాశేషాన్లువగనివహోల్లక్ష్మణయుత-
స్త్తో లఙ్కాం గత్వా స్వయమపి సముత్తీర్ణజలధిః |
నిహత్యాజౌ సర్వం రజనిచరవృన్దం చ సకులం
దశగ్రీవం హత్వా విమలతరమైశ్వర్యమకరోః || ౨౭||

విరిఞ్చీశేన్యాద్యైరమరనివహైః సిద్ధమునిభిః

స్తుతః స్తోత్రైః కృత్వా కుసుమచయవృష్టిం సువిపులామ్ ।
కటాక్షణైవైతాంస్త్రీదశమునిముఖ్యాన్కరుణయా
విలోక్య ప్రధ్వస్తం భయమఖిలమేషాం రఘుపతే ॥ ౨౮ ॥

ప్రభో త్వం సుగ్రీవప్రముఖవివిధైర్వానరభట్టైర్యుతో
వైదేహీం వై దహనసువిశుద్ధాం సువిపులామ్ ।
సమాదాయ స్థిత్యా ధనపతివిమానే సువిమలే
వితన్వన్వానాం వై ముదమతులమాగాన్నిజపురీమ్ ॥ ౨౯ ॥

సహస్రం వర్షాణామయుతమపి కుర్వన్వసుమతీం
సనాథాం వైదేహీరమణ కృతవాన్ రాజ్యమతులమ్ ।
అయోధ్యాయాం దేవాసురనృపకీరీటేషు నిచిత్రై-
ర్మహారత్నైర్నీరాజితచరణపజ్కైరుహా విభో ॥ ౩౦ ॥

కృశానుః శేషాద్యః శశధరయుతో విజయమతి తే
భజన్తి ధ్యాయన్తస్తవ చరణపజ్కైరుహయుగమ్ ।
గృహే తేషాం పద్మా విహారతి ముఖే గీః సులలితా
సుభోగానుభక్త్యాస్తే తవ వరపదం యాన్తి పరమమ్ ॥ ౩౧ ॥

ఖబీజం శేషాగ్నౌ దహనమపరశ్చైవ పవనో
నమో౭స్తః షడ్వర్ణాపరమపదహేతుశ్చ భజతామ్ ।
ఇమం మన్తం యో వై జపతి గురువక్త్రాదధిగతం
జగత్సూక్ష్మో భోగానుభవి పరమదివ్యాన్స లభతే ॥ ౩౨ ॥

ఘనశ్యామం విద్యుత్ప్రభవసనమాకల్పరుచిరం
సరోజాక్షం వైవామితమదనలావణ్యసుభగమ్ ।
తడిద్యర్ణా వామే జనకతనయాం రాఘవముఖం
ప్రపశ్యన్తీం ధ్యాయన్ భజతి పరమాం సిద్ధిమతులామ్ ॥ ౩౩ ॥

అనన్తాన్యాహుర్వై తవ వివిధరూపాణి భగవన్న
తాని జ్ఞాతుం వై కథమపి సమర్థాశ్చ విబుధాః ।
విభూతీనామస్తం తే విమలబల కో వేత్తి నితరా-
మతద్వ్యావృత్త్యా వై త్వయి సకలవేదాశ్చ చకితాః ॥ ౩౪ ॥

తవేదం యద్దూపం సజలజలదాభం సులలితం
తదేతత్తత్త్వజ్ఞా మునివరగణా హృత్సరసిజే ।

ముహుర్ధ్యాయస్తే వై విగతవిషయాః సజ్గరహితా
యయుర్నిత్యానన్తం పదమమరవన్త్యం రఘుపతే || 3౫||

త్వమిన్దన్త్యం సోమన్త్యమసి తరణీన్త్యం హుతవహా-
న్త్యమాపన్త్యం భూమిన్త్యససి పవనన్త్యం చ గగనమ్ |
విరిక్ష్ణీన్త్యం రుద్రన్త్యమసి సకలం దృశ్యమిహ యత్
త్వదన్యద్వన్త్యకం న హి జగతి భూమన్ రఘుపతే || 3౬||

త్వమేవాదౌ భూమన్నిగమనిచయానాం జలనిధౌ
నిమగ్నానాం చైవోద్ధరణమకరోర్మీనవపుషా |
సుధాకామైర్మీతం సలిలనిధినిర్మల్యనవిధౌ
గిరిం పృష్ఠే త్వం వై దృఢకమరూపేణ ధృతవాన్ || 3౭||

నిహత్యాజౌ దైత్యం ప్రలయజలధౌ ఘోరమతులం
సముద్ధారం భూమేర్గిరికులయుతాయాః సరభసమ్ |

?? line missing in original

మహాదంష్ట్రాగ్రేణామితగుణనిధే త్వం చ కృతవాన్ || ౩౮||

స్వభక్తం ప్రహ్లాదం పరమవిదుషామార్యమమలం
విదిత్వా తం పిత్రా కృతవివిధదణ్డం కుమతినా |
విధాయోగ్రం రూపం నరహారివిచిత్రం త్రినయనం
జఘాన త్వం దైత్యేశ్వరమమితవీర్యం రఘుపతే || ౩౯||

సునాసీరైశ్వర్యం హృతమతులవీర్యేణ బలినా
విదిత్వేదం రామ ప్రణతజనవాత్సల్యజలధే |
స్తుతన్త్యం శక్రాద్వైరమరనివహౌర్వామనవపు-
ర్విధాయోగ్రం వైరోచనమపి బబన్ధామరరిపుమ్ || ౪౦||

కులం షాత్రం సప్తత్రిగుణమపి కృత్వా రఘుపతే
జఘాన త్వం రాజ్ఞాం ప్రబలమిహ శస్త్రాస్త్రవిశదమ్ |
నిహతోగ్రాన్ కంసప్రముఖదితిజాన్యాదవకులే
త్వమావిర్భూయోగ్రం సమరభువి భారం చ హృతవాన్ || ౪౧||

అనన్తాన్యేవం వై తవ వివిధరూపాణి చ విభో
ప్రవక్తుం తానీహ ప్రభవతి న కోఽప్యత్ర జగతి |
పరాత్మన్ శ్రీరామ త్రిగుణరహితాకారపరమప్రభో

పారావారామితగుణనిధే చిద్ధన విభో || ౪౨||

నమస్తే శ్రీరామ హ్యమితగుణగ్రామాయ సతతం
నమో భూయో భూయో పునరపి నమస్తే రఘుపతే |
నమో వేదైర్వన్ధ్యాఖిలమునిగణారాధ్య భగవన్నమో
భూయో భూయస్తవ చరణపక్కేరుహాయుగే || ౪౩||

మయా తే పాదామ్బురుహాయుగలమాశ్రిత్య నితరా-
మయోధ్యాయాం భక్త్యా వివిధపదరమ్యైః సురచితమ్ |
ఇదం రామస్తోత్రం ప్రపఠతి నరో యః ప్రతిదినం
స భుక్త్యా భోగావ్యై భజతి పరమం శాశ్వతపదమ్ || ౪౪||

సహస్రైః శేషో వై ప్రభవతి న వక్త్రైర్గుణగణాన్
ప్రవక్తుం చాకల్పం కథమపి చ తే రామ సతతమ్ |
అతస్త్వాం కః స్తోతుం ప్రభవతి హ్యలం శ్రీరఘుపతే
ప్రజన్త్యాకాశస్య క్వచిదపి చ పారం హి మశకాః || ౪౫||

తుభ్యం నమో భగవతే రఘునన్దనాయ శ్రీజానకీప్రియతమాయ ఖరాన్తకాయ |
యోగీన్ద్రపూజితపదామ్బురుహద్వయాయ సంసారదుఃఖశమనాయ నమో నమస్తే ||
౪౬||

కామాద్యా దుర్జయాశ్చేన్మమ భవతు పునర్ముక్తియోషిత్సు కామః
క్రోధశ్చేత్తావకే వై తవ చరణయుగామ్బురుహే స్యాచ్చ లోభః |
మోహశ్చేన్ద్ధ్యానయోగే భవతు మమ పునర్మర్త్యరోమత్సరో వై
త్వత్పాదామ్బుజసౌఖ్యస్థితిమిహ నితరాం నైవ పశ్యామి భూమౌ || ౪౭||

ఇతి శ్రీమద్రామాచార్యవిరచితం శ్రీరామమహిమ్నః స్తోత్రం సమాప్తమ్ ||

|| శ్రీరామమహిమ్నఃస్తోత్రమ్ హిందీ భావార్థానువాద

అనువాదకః శ్రీ గయాచరణ త్రిపాఠిః

ఇన సంసార-సాగర కీ మహామోహ రూపీ భవర మేం ఫంస కర నిరన్తర చక్కర ఖాతే
హుం పతిత ప్రాణీ కీ, హే రఘునాథ, ఆప జైసే శరణాగత వత్సల కో ఫోడః కర కౌన
రక్షా కర సకతా హై ? అతః మైం ఆపకే చరణ కమతోం కా ఆశ్రయ లేకర యహ ప్రార్థనా
కరతా హూః కి హే ప్రభో, ఆప మేరీ ఇన సంసార సే రక్షా కీజప జో పాపోం కా భణ్డార
హై || ౧ ||

ఆప స్వయం తో పూర్ణతః అవికారీ ఔర అవ్యక్త బనే రహతే హైం కిన్తు అపనీ ఇచ్ఛా-జ్ఞాన-
క్రియా-శక్తి ఆది సాధనో కే మాధ్యమ నే ఇస దృశ్యమాన జగత్ కీ ఉత్పత్తి కరతే హైం,
సదైవ ఉసకీ రక్షా కియా కరతే హైం ఔర ఫిర యుగ కీ సమాప్తి పర అపనే రాద్ర రూప
ద్వారా (యా రుద్ర కా రూప ధారణ కరతే) ఉసకో విసప్త కర దేతే హైం । హే గుణశాలీ
(అథవా సత్త్వ రజస్, తమస్ కే సమన్వయ), ఇస జగత్ కే భీతర ఆప హీ సబ ప్రాణీయోం
కీ ఆత్మా కే రూప మేం అన్తర్యామీభావ నే విహార కరతే రహతే హైం । ఆపకో ఛోడః కర
అన్య కోఈ భీ జగదాత్మా కే రూప మేం ప్రతిష్ఠిత నహిం హై ॥ ౨॥

హే సమ్పూర్ణ జగత్ కే ప్రాణ-స్వరూప విశ్వాత్మాన్ ! భగవాన శివ ఆది పరమ యోగీశ్వర
అపనీ ఇన్ద్రియోం కో సంయమిత ఔర చిత్త కో స్థిర కరతే సమాధి కీ అవస్థా మేం ఆపకే
అన్తర నిత్య రమణ కియా కరతే హైం (రమన్తే యోగినో యస్మిన్ స రామః, యోగీ లోగ
సమాధి కీ అవస్థా మేం జిస పరమతత్త్వ మేం రమణ కరతే హైం, ఉసే 'రామ' కహతే హైం)
। తథాపి యే లోగ ఆపకీ అగాధ మహిమా కా అన్త పానే మేం సర్వథా అసమర్థ రహతే
హైం కోయోంకి ఆపకే స్వరూప కో సాక్షాత వేద భీ నహిం సమర్థు పావి జో పరమ పురుష
కే నిఃశ్వాస కమా జాతే హైం ఔర వే భీ, 'నేతి' 'నతి' గ కహ కర హీ ఆపకా వర్ణన కరతే హైం
॥ ౩॥

౧ ఈశ్వర కీ నిషేధాత్మక వ్యాఖ్యా 'న-ఇతి' ('ఐసా నహిం') । ఋషియోం కా కహనా హై
కీ ఈశ్వర మన ఔర వాణీ నే పరే హైం అతః కోఈ నహిం బతా సకతా కీ 'పహ కైసా
హై; కేవల యహీ కహా జా సకతా హై కీ 'పహ కైసా నహిం హై' । జగత్ మేం జో కుఘ భీ
దిఖాఈ యా సునాఈ దేతా హై యా జో కుఘ భీ కల్పనా కా విషయ హో సకతా హై,
ఈశ్వర వైసా నహిం హై, ఉసనే భిన్న హై ।

ఐసా తో సంభవ హై కి కభీ కోఈ బుద్ధిమాన్ వ్యక్తిపుఖీస్ కే సమస్త అణు-పరమాణుఁం
కీ గణనా కర డాలే, అథవా సముద్ర మేం కితనే జల-భిన్న హైం ఇసకా హిసాబ లగా లే
। యహా భీ సంభవ హై కి ఆకాశ మేం విద్యమాన నక్షత్రోం కీ కోఈ గిసతీ కర లే, కిన్తు
యహా సమ్భవ నహిం హై కి కోఈ ఆపకే సమస్త గుణోం ఔర శక్తియోం కా ఓర-ఛోర
పా సకే కోయోంకి వే అసంఖ్య ఔర అపరిమేయ హైం ॥ ౪॥

హే మహామహిమశాలీ, ఆప స్వయమేవ జగత్ కా నియమన కరనే వాలే ఋత-తత్త్వ హైం ।
అపరివర్తనశీల రూప నే సదైవ విద్యమాన రహనే కే కారణ ఆప కో హీ 'సత్య' తత్త్వ భీ
కహా జాతా హై (తు। కీ, 'సత్యం జ్ఞానమనన్తం బ్రహ్మ') । ఆపకే సగుణ ఏవం నిర్గుణ
దోనో ప్రకార కే రూప హైం । ఇసకే అతిరిక్త ఆప విశుద్ధ చైతన్య-స్వరూప ఏవం అఖణ్ణ
ఆనన్దమయ హైం, కిన్తు ఆపకా వాస్తవిక స్వరూప తో వేదోం కీ భీ సమర్థు నే పరే కీ వస్తు

హై! యహ సమస్త చరాచర విశ్వ వస్తుతః ఆపకా హీ మూర్త రూప హై | యహ సబ అత్యంత గూఢః హై ఔర బిరలా హీ కోఈ ఐసా మనుష్య హోగా జో ఆపకే వాస్తవిక స్వరూప కో సమర్థు సకే || ౫ ||

జబ బ్రహ్మ, శివ, ఇంద్ర ఆది దేవతాఓం ఔర సిద్ధోం తథా మునియోం నే పృథ్వీ కా భార దూర కరనే కే లియే స్తుతిపూర్వక ఆపనే ప్రార్థనా కీ తో సర్వవ్యాపీ ఔర సర్వత్ర విద్యమాన హోతే హువ భీ ఆప మహారాజ దశరథ కే ఘర మేం కౌశల్యా కే పుత్ర కే రూప మేం ప్రకట హో గయే ఔర అపనే పావన చరణోం కే నిక్షేప నే ఆపనే వసుమతీ (రత్నమయీ) కహీ జానే వాలీ ఇస పృథ్వీ కో భీ ధన్య కర దియా || ౬ ||

హే శరణాగత వత్సల ఏవం ప్రణతజనోం కో సౌభాగ్య ప్రదాన కరనే వాలే, ఆపనే ముని విశ్వామిత్ర నే 'బలా ఏవం 'అతిబలా నామక దో అతౌకిక మహావిద్యాఏ, ప్రాప్త కరకే ఏక హీ బాణ నే ఉన దీర్ఘకాయ ఏవం భీషణ రాక్షసీ (తాడఃకా) కా వధ కరకే ముని విశ్వామిత్ర కే వన్యప్రదేశ కో సర్వథా నిరాపద కర దియా || ౭ ||

ఉన భీషణ సుబాహు ఔర మారీచ నామ కే రాక్షసోం కో జినకా ముఖ అత్యంత వికరాల థా, జో వేదోం నే ఘృణా కరతే థే ఔర నిరస్తర ఋషియోం కే ద్వారా సంపాదిత యజ్ఞోం మేం విఘ్న డాలా కరతే థే, ఆపనే దృఢతా నే ఏక హీ పైనా బాణ చలా కర మార గిరాయా ఔర యజ్ఞకర్తా ఋషియోం కే యజ్ఞ కీ రక్షా కీ || ౮ ||

ఫిర మూని విశ్వామిత్ర కే సాధ జనకపురీ జాతే హువ మార్గ మేం ఆపనే గౌతమ ఋషి కీ పత్నీ (అహల్యా) కో, జో శాప కే కారణ ప్రస్తర-శిలా బన గఈ థీ, అపనే చరణోం కీ ధూలి నే శాప-ముక్త కరకే నిర్మల కాన్తి వాలీ పరమ సుందరీ స్త్రీ కే రూప మేం పరిణత కర దియా ఔర ఫిర (జనక కీ రాజసభా మేం) భగవాన్ నీలకణ్ఠ (శివ) కే ఉన విశాల సుదృఢః ధనుష కో తోడః డాలా || ౯ ||

తత్పశ్చాత్ ఆపనే శరత్-పూర్ణిమా కే చన్ద్రమా కే సమాన ముఖవాలీ ఔర సుధా కే సమాన నిర్మల, సురమ్య ఔర గౌరవర్ణ కే అంగోం వాలీ, జనక కీ పుత్రీ, జగజ్జననీ, సుందరీ సీతా కా శుభ ముహూర్త మేం పాణిగ్రహణ కియా జో రత్నజటిత వస్త్రాభూషణ ధారణ కియే హువ భీం! ఉస సమయ ఇంద్ర ఆది దేవతాఓం నే ఆకర మా, సీతా కే సమ్ముఖ అపనా శిశ ర్ముకాతే హువ అపనే ముకుట కో ఉనకే చరణోం పర రఖ కర ఉనకీ వన్దనా కీ || ౧౦ ||

జబ త్రిపురవినాశక భగవాన్ శంకర కే టూటతే హువ ధనుష కే భీషణ శబ్ద కో సున కర క్షత్రియోం కే శత్రు పరశురామ క్రోధ మేం భర కర జనకపురీ కీ ఓర ఆతే హువ మార్గ మేం

ఆపనే మిలే తో ఆపనే ఉనకా అసీమిత అభిమాన వినష్ట కర దియా | హే సూర్యవంశ కే మణి, అతుల బలశాలీ రామ, ఆప మేరీ సదైవ రక్షా కరేం || ౧౧ ||

హే సర్వవ్యాపీ, ఇనకే పశ్చాత్ ఆపనే దేవతాఁ కీ రక్షా కే లియే పితా కీ (వనవాస సంబంధి) ఆజ్ఞా తురన్త మాన కర ఛోటే భాఈ తథా పత్నీ కో సాథ లియా ఔర జనస్థాన నామక ప్రదేశ మేం జాకర ఫల-యుక్త వృక్షోం తథా సఘన వృక్షోం కే నీచే అపనీ కుటియా బనాఈ జననే ఆప వహాఁ రహతే హువి రాక్షసోం కే కుల కా వినాశ కర సకేం || ౧౨ ||

హే ప్రభో, ప్రబల శక్తిమాన్ లక్ష్మణిపతి రావణ కీ బహన (కే అభద్ర వ్యవహార సే ఖిన్న హోకర) ఆపనే లక్ష్మణ కే మాధ్యమ సే ఉనె ఉనకే చేహరే కో కురూప కరవా దియా ఔర ఉనకే పశ్చాత ఖరదూషణ ఆది ఉన రాక్షసోం కో మార కర, జో దేవోం కే శత్రు థే ఔర నిరన్తర మునియోం-బ్రాహ్మణోం ఆది కే వినాశ మేం లగే రహతే థే, ఉన జంగల కో పూర్ణతః నిరావద కర దియా ఔర తబ వహాఁ పర నాగరిక జన నిర్భయ హోకర విచరణ కరనే లగే || ౧౩ ||

దశానన రావణ కీ ఆజ్ఞా సే జబ మారీచ ఏక విచిత్ర ప్రకార కే స్వర్ణ-మృగ కా రూప ధారణ కరకే ఆపకే సమ్ముఖ విచరణ కరనే లగా తో, హే ప్రణతపాల రఘునాథ, ఆపనే ఉనకే మాయావీ రూప కో జాన కర ఏక హీ బాణ సే ఉనకో స్వర్ణ లోక భేజ దియా || ౧౪ ||

హే రఘుపతి, క్యోంకి పులస్త్యవంశి రావణ కీ మృత్యు సమీప ఆ గఈ థీ ఇనలియే వహా దుర్బుద్ధి (సాధు కా) కపట వేష ధారణ కరకే ఆయా ఔర ఆపకీ అనుపస్థితి మేం మాఁ సీతా కా అపహరణ కరకే లే గయా | వస్తుతః, 'దేవోం కీ రక్షా కే లియే రాక్షసోం కా వినాశ ఆవశ్యక హై యహా ఆపనే భలీ-భాఁతి మన మేం విచారా ఔర తబ ఆపకీ హీ మూల ప్రేరణా సే యహా సబ ఘటిత హుఆ || ౧౫ ||

జబ ఆప జానకీ కే వియోగ మేం ఏక సామాన్య మానవ కీ భాఁతి దుఃఖీ హోకర నర-లీలా కర రహే థే తో ఆపనే జంగల మేం ఏక స్థాన పర మరణాసన్న అవస్థా మేం గృధ్ధ జటాయు కో దేఖా | ఉన సమయ ఆపనే స్వతః అపనే కర-కమలోం సే ఉతా కర ఉనకా ఉద్ధార కియా | ఆపకా అపనే భక్తోం పర ఇన ప్రకార కా అతిశయ వాత్సల్య సదైవ దేఖనే మేం ఆతా హై || ౧౬ ||

తప్తశ్చాత్ ఆపనే తీక్ష్ణ తలవార సే మాంసాశీ కబంధ నామక రాక్షస కా శీఘ్రతయా వధ కర దియా ఔర ఫిర లక్ష్మణ కే సాథ పమ్నా సరోవర కే తట పర పహుఁచే | వహాఁ వానరోం కే అధిపతి (సుగ్రీవ) నే ఆప దోనోం కో దేఖ కర వాయు-పుత్ర (హనుమాన్) కో

ఆపకీ జానకారీ లేనే కే లియే భేజా । హే వరద, ఉన్వోనే (బ్రాహ్మణ వేశ మేం) ఆకర ఆపకా సంపూర్ణ పరిచయ ప్రాప్త కర లియా ॥ ౧౭ ॥

హే రఘుపతి, ఆపనే ఆపకా సమస్త వృత్తాంత సున కర ఔర యహ జానకర కి ఆప అసురోం కే శత్రు హైం ఔర దశరథ కే పుత్ర కే రూప మేం ఉత్పన్న హువి హైం, నిశంక భావ సే హనుమాన్ ఆపకో బడఁప ఉత్సాహ కే సాధ తురన్త పర్వత కే శిఖర పర ఆసీన వానరరాజ సుగ్రీవ కే పాస లే గయే జహాఁ ఆప ప్రభు నే ఉనకే సాధ మైత్రీ సంబంధ స్థాపిత కర లియా ॥ ౧౮ ॥

వానరోం కే అధిపతి, అతుల బలశాలీ ఔర పరమ అభిమానీ బాలి కో మార కర, జినకా సామనా కరనా కఠిన థా ఔర జినకీ దేవతా ఔర అసుర భీ సరలతా సే బరాబరీ నహిం కర సకతే థే, ఆపనే వానరోం కే అధిపతి కీ పదవీ సుగ్రీవ కో దే దీ జినసే సిద్ధ హై కి ఆప ఆపనే ఆశ్రితోం కే లియే వాత్సల్య కే సాగర హైం ॥ ౧౯ ॥

హే రఘుపతి, సునిశ్చిత రూప సే ఆపకే హీ ప్రతాప కే ప్రభావ సే హనుమాన్ సముద్ర కో తేజఃఁ ఈ సే లాఘు కర లంకా పహుంచ గయే ఔర వహాఁ పరమ విశుద్ధ జానకీ జీ కే దర్శన కర, అక్షకుమార కా వధ కరకే, లంకా పురీ కో జలా కర తథా వహాఁ కే ఉపవన కో ఉజాడఃఁ కర ఆపకే చరణోం మేం వాపిన లౌట ఆప ॥ ౨౦ ॥

పవనపుత్ర హనుమాన్ కే ముఖ సే సీతా కా అసహ్య దుఃఖ సున కర, రాక్షసరాజ రావణ ఏవం ఉనకే కుల కా వధ కరనే కే లియే ఆపనే సుగ్రీవ, అజ్గద, హనుమాన్ ఆది వీరోం సే యుక్త బలవతీ వానరసేనా కో లేకర ఉనకే ఊపర చఢఃఁ ఆఈ కర దీ ॥ ౨౧ ॥

ఆపనే అమిత బలశాలీ వానరోం తథా భాలుఁం సే ఫిరే హువి ఆప కంఠే పర ధనుష రఘే, పీత పర తరకశ బాఁఢే తథా హాఢ మేం బాణ లియే, ధీరే-ధీరే రాస్తా పార కరతే-కరతే, సుగ్రీవ, అంగద తథా హనుమాన కే సాధ విశాల సముద్ర కే తట పర ఆ పహుఁవే ॥ ౨౨ ॥

హే, కృపా కే సాగర, అగణిత గుణోం కీ ఖాన, శరణాగతవత్సల ప్రభో, ఉసీ సమయ దశానన కే ఘోఢే భాఈ సే సముద్ర తట పర ఆకర ఆపకే ఉన చరణ కమలోం మేం శరణ లీ జినకీ ఆరాధనా దేవతా భీ కియా కరతే హైం । ఆపనే, హే పాప (ఏవం దుఃఖ) వినాశక, ఉసీ సమయ ఉసే లంకేత కీ పదవీ ప్రదాన కర దీ ॥ ౨౩ ॥

హే కమలనయన, ఆపనే ఉన సముద్రతట పర వానరోం కే సాధ తీన దిన తక నివాస కియా । ఉనకే పశ్చాత్ కిచ్చిత్ క్రోధావిష్ట హోనే కా అభినయ కరకే ఆపనే సముద్ర పర చఢఃఁ ఆఈ కరనే కీ లానీ, జినసే సాగర అత్యన్త భయభీత హో గయా ఔర భక్తి భావ సే

ఝుకకర మధుర వచనో నే ఉసనే రోమాఞ్చిత శరీర ఏవం గద్గద వాణీ కే ద్వారా, హే
రఘువతి, బడః ఈ దేర తక ఆపకీ స్తుతి కీ || ౨౪ ||

తబ సముద్ర కీ సలాహ పర, ఆపకీ ఆజ్ఞా నే వానర వీర దసోం దిశాఁ మేం గయే ఔర
అపనీ భుజాఁ కే బల నే బడః ఏ-బడః ఏ ప్రస్తర-ఖణ్ణ ఉఖాడః కర లే ఆప | ఫిర (రామ
నామ నే అంకిత) ఉన పత్థరోం కే ద్వారా కపిత్రేష్ట నీల నే సముద్ర కీ ఉత్తాల తరణ్ణోం కే
ఊపర ఏక విశాల మహానేతు కా నిర్మాణ కియా జననే ఆపకే నామ కీ మహిమా సుస్పష్ట
హై || ౨౫ ||

యహ కితనా అద్భుత హై కి జో పత్థర భారీ హోనే కే కారణ సదైవ పానీ మేం డూబ
జాతే హైం, వే ఆపకీ మహిమా నే సముద్ర మేం తైరనే లగే | అథవా జో అపనే నేత్రోం కే
మన్ద స్పన్దన మాత్ర నే జన్య కటాక్ష ద్వారా అగణిత బ్రహ్మణ్ణ ఉత్పన్న కరనే మేం సమర్థ
హై, ఉసకే సంబన్ధ మేం యహ కౌన సా ఆశ్చర్య కా విషయ హై ? || ౨౬ ||

ఆపనే సర్వప్రథమ సమూర్ణ వానరనేనా కో సముద్ర కే పార ఉతారా, ఉసకే బాద స్వయం
భీ లక్ష్మణ సహిత పార ఉతరే ఔర లంకా పహుఁచే | వహో యుద్ధ మేం రాక్షసోం కే
సమూహా కో విధ్వస్త కరకే రావణ కో భీ ఉసకే పరివార కే సాథ సమాప్త కర దియా ఔర
ఇస ప్రకార దేవతాఁ కే అసురోం కే భయ నే ముక్త కర దియా || ౨౭ ||

తబ బ్రహ్మ, శివ ఏవం ఇన్ద్ర ఆది కే సాథ దేవోం కే సమూహా నే, సిద్ధోం నే తథా మునియోం
నే దివ్య స్తోత్రోం నే ఆపకీ స్తుతి కీ ఔర ఆపకే ఊపర విపుల పుష్పవృష్టి కీ | ఆపనే అపనీ
కరుణామయీ స్నిగ్ధ దష్టి నే దేఖతే హువ దేవోం కో కృతార్థ కియా ఔర ఉసకో నిర్భయ
కర దియా || ౨౮ ||

లోగోం కే సంతోష కే లియే ఆపనే నగర కీ జనతా కే సమ్ముఖ వైదేహీ కో అగ్ని మేం ప్రవేశ
కరనే కీ ఆజ్ఞా దీ ఔర ఇస ప్రకార సబకే సమక్ష సీతా కో నిష్కలంక ప్రమాణిత కరకే కుబేర
కే విమాన (పుష్పక) ద్వారా అపనే నగర అయోధ్యా వాపిన ఆకర ఆపనే అపనే ఆత్మీయ
జనోం కో ఆనన్దిత కియా || ౨౯ ||

హే సీతా కే స్వామీ, దస సహస్ర వర్షోం తక ఆపనే ప్రసన్నతాపూర్వక అయోధ్యా మేం
రహతే హువ ఇస పృథ్వీ పర భలీ భాఁతి రాజ్య కియా ఔర అపనీ ప్రజా కో ఉన కాల
మేం అతివృష్టి-అనావృష్టి ఆది దైవీ ఆపదాఁ (ఈతి) నే సురక్షిత రథా | హే ప్రభో, ఉస
సమయ ఆపకే చరణకమలోం కీ సమర్చనా దేవతా, అసుర తథా బడః ఏ-బడః ఏ రాజా
ఆకర అపనే ముకుటోం మేం ఖచిత మణియోం నే కియా కరతే థే || ౩౦ ||

ఆపకే చరణ కమలోం కా ధ్యాన కరతే హుష జో ఆపకే గోపనీయ బీజమంత్ర రాం కా జప కరతే రహతే హైం ఉనకే ఘర మేం సదైవ లక్ష్మీ ఔర సరస్వతీ విరాజమాన రహతీ హైం ఔర జీవన మేం అచ్చే-అచ్చే భోగోం కో భోగ కర అన్త మేం వే ఆపకే శ్రేష్ఠ పరమపద కో ప్రాప్త హోతే హైం। (కృశానుః = అగ్ని, అగ్ని కా బీజాక్షర హై 'ర'। శేష = ఆ, శశధరః = చన్ద్రమా = బిన్దు అథవా అనుస్వార)।

జో గురుముఖ సే ప్రాప్త కరకే భగవాన్ రామ కే స్వబీజ (రాం) కే సాధ 'రామాయ నమః' జోడః కర ఇన షడక్షర మన్త (అర్ధాత 'రా రామాయ నమః') కా నిత్య జప కరతా హై వహ సమ్పూర్ణ విశ్వ మేం పూజా జాతా హై । అపనే జీవన కాల మేం తో వహ దివ్య భోగ భోగతా హి హై, సాధ మేం (మృత్యు కే అనన్తర భగవాన్ విష్ణు కే) పరమ పద కో ప్రాప్త కరతా హై । (శేషాగ్ని = అగ్ని + శేష అర్ధాత్ ర + ఆ యా 'రా', బీజాక్షర నిత్య బిన్దు యుక్త హోతా హై అతః 'రాం' । దహన = అగ్ని, అగ్ని కా బీజాక్షర 'రం' హై అర్ధాత్ ర వర్ణ । మపరః = జినకే బాద మేం మ హో అర్ధాత రామ । పవనః = వాయు కా బీజాక్షర 'య' । పూరే కో మిలా కర శబ్ద బనా 'రామాయ' । నమోఽన్తః = జినకే అన్త మేం నమః శబ్ద హో । ఇన ప్రకార బీజమన్త 'రాం రామాయ నమః' యహ హై) ॥ 3౨ ॥

జో సాధక మేఘం కే సమాన శ్యామవర్ణ కే సలోనే శరీర వాలే, విద్యుత కే సమాన పీలే రంగ కే చమకీలే ఔర సున్తర వస్త్ర ధారణ కియే హుష, కమల కే సమాన నేత్ర వాలే ఔర అసంఖ్య కామదేవోం కే సమవేత సుందరతా కే సమాన లావణ్యశాలీ భగవాన రామ కా ధ్యాన కరతా హై జినకే బాఠం ఓర విద్యుద్వర్షా (స్వర్ణ కే సమాన శారీరిక కాన్తి వాలీ) జానకీ జీ ఖడః ఈ హుఈ స్నేహపూర్వక భగవాన్ రామ కే ముఖారవిన్ద కో నిహార రహి హైం, ఐసా సాధక అతులనీయ సిద్ధియోం కో ప్రాప్త కరతా హై ॥ 33 ॥

హే భగవన్ ఆపకే రూప ఏవం ఆపకీ విభూతియా, అనన్త హైం; ఉన సబకా ధ్యాన కరనే మేం దేవతా భీ కభీ సమర్థ నహిం హో పాతే । హే, నిర్మల, ఆపకీ సామర్థ్య ఏవం ఆపకే ఐశ్వర్య కా భలా కౌన అన్త పా సకతా హై జబకి సమ్పూర్ణ వేద భీ విస్మిత భావ సే 'నేతి' 'నేతి' కహ కర హి ఆపకా వర్ణన కరతే హైం ॥ 3౪ ॥

హే రఘునాథ, ఆపకా జో యహ జల సే భరే హుష మేఘ కే సమాన రమణీయ శ్యామల రూప హై ఉనకో తత్త్వజ్ఞానీ శ్రేష్ఠ మునిజన అపనే హృదయ-కమల మేం బార-బార ధ్యాన కరతే హుష విషయ-తృప్తా సే విముక్త హోకర జగత్ కే ప్రతి ఆసక్తి సే రహిత హో జాతే హైం ఔర దేవోం కే ద్వారా వన్దనీయ ఆపకే ఉన పరమ-పద కో ప్రాప్త కరతే హైం జహం ఆనన్ద కా నిత్య సామ్రాజ్య హై ॥ 3౫ ॥

యహః శివమహిమ్నఃస్తవ (శ్లోక ౨) కా -

అతీతః పన్థానం తవ చ మహిమా వాఙ్మనసయో

రతద్వాస్యవృత్త్యాఽయం చకితమభిధత్తే శ్రుతిరపి ।

యహ అంశ తులనీయ హై । తత్ (వహ) శబ్ద యహః బ్రహ్మ కా వాచీ హై । అతత్ = జో బ్రహ్మ యా పరమేశ్వర న హో । వ్యావృత్తి కా అర్థ హై నిరసన యా నిరాకరణ । విశ్వ మేం జితనీ భీ వస్తుపః విద్యమాన హైం యా జినకీ కల్పనా హో సకతీ హై, పరమేశ్వర ఉన సబనే పృథక్ హై అతః ఉనకీ కేవల నిషేధాత్మక పరిభాషా హీ హో సకతీ హై । జో కుచ భీ హమ దేఖతే-సునతే యా సోచతే-సమర్పితే హైం, ఉనసే జో భిన్న హైం, వహీ బ్రహ్మ యా పరమేశ్వర హై । యహీ 'అతద్వాస్యవృత్తి' కా భావ హై ।

ఆప హీ దేవాధిపతి ఇన్ద్ర హైం, ఆప హీ చన్ద్రమా (యా సోమరస) తథా సూర్య హైం । ఆప హీ అగ్ని తథా జల తత్త్వ హైం, ఆప హీ భూమి తథా వాయు హైం । ఆప హీ బ్రహ్మ తథా రుద్ర కే రూప మేం జగత్ కే సర్జక తథా సంహారక హైం । వస్తుతః జో కుచ భీ ఇస సంసార మేం దిఖాఈ దే రహా హై వహ సబ ప్రకారాన్తర నే ఆప హీ హైం । హే సర్వవ్యాపీ, ఆపకే అతిరిక్త ఇస జగత్ మేం ఔర కిసీ వస్తు కా అస్తిత్వ నహిం హై ॥ 3౬ ॥

జబ వైదిక-వాఙ్మయ సముద్ర మేం డూబ గయా థా తో హే సర్వాత్మన, సృష్టి కే ప్రారంభ మేం ఆపనే హీ మత్స్య రూప ధారణ కరకే ఉన వేదోం కో సముద్ర నే వాహర నికాలా థా । (ఉనకే బాద) జబ దేవోం నే అమృత ప్రాప్త కరనే కీ ఇచ్చా నే సాగర కా మన్థన కియా ఔర ఉనకే లియే మన్దరాచల కో వహః లాయే తో ఆపనే హీ ఏక శక్తిశాలీ కచ్చప కా రూప ధారణ కరకే ఉనకో నీచే నే సంభాలా ఔర ఉనే పీఠ పర ఉతాయే రహే ॥ 3౭ ॥

యహ శ్లోక 'శివమహిమ్నఃస్తవ' కే-

త్వమర్కస్త్యం సోమస్త్యమసి పవనస్త్యం హుతవహః

త్వమాపస్త్యం వ్యోమ త్వము ధరణీరాత్మా త్వమితి చ ।

పరిచ్ఛిన్నామేవం త్వయి పరిణతా బిభ్రతు గిరం

న విద్యుస్తత్ తత్త్వం వయమిహ తు యత్త్వం న భవసి ॥

నే పూర్ణతయా ప్రభావిత హై ఔర ఏక ప్రకార నే ఉనకీ ఛాయా లగతా హై ।

హే అనన్త గుణశాలీ, ఆపనే ఏక విశాల వరాహ కా రూప ధారణ కరకే పులయకాలిన సముద్ర మేం విచరణ కరతే హుప ఉన అతులబలశాలీ, ఘోర దైత్య, హిరణ్యాక్ష కా వధ కియా ఔర తదనన్తర అపనీ దంష్ట్రా కే అగ్రభాగ పర సమ్పూర్ణ పర్వతోం నే యుక్త పృథ్వీ కో ఉరాకర ఉపర లే ఆప ॥ 3౮ ॥

జబ ఆపకో పతా చలా కి ఆపకే భక్త ప్రహ్లాద కో, జో పరమ విద్వాన్, సచ్చరిత్ర ఔర నిష్పాప థా, ఉనకే దుర్బుద్ధి పితా (హిరణ్యకశిపు) నే ఆపకే ప్రతి భక్తి-భావ రఖనే కే కారణ అనేక

ప్రకార నే దణ్ణిత కియా హై తో ఆపనే తీన నేత్రోం నే యుక్త సింహ కా మిలా-జులా ఏక విచిత్ర ఔర ఉగ్ర రూప బనాయా ఔర ఉన అమిత బలశాలీ దైత్యరాజ కో చీర కర రఖ దియా || 3౯ ||

హే రామ, ప్రణతజనోం కే లియే కరుణా కే సాగర, జబ ఆపకో పతా చలా కి ఇన్ద్ర కా ఐశ్వర్య అతులబలశాలీ దైత్యరాజ బలి నే భీన లియా హై తో ఇన్ద్రాది దేవోం కే ద్వారా ఆకర స్తుతి కరనే పర ఆపనే ఏక తేజస్వీ వామన-రూప ధారణ కియా ఔర దేవతాఓం కే శత్రు ఉన బలి కో (వరుణపాశోం నే) బాఁధ లియా || ౪౦ ||

శస్త్ర-ఆస్త్ర చలానే మేం కుశల, ప్రబల బలశాలీ (ఆతతాయా) క్షత్రియోం కే కుల కో, హే రఘుపతి, ఆపనే (పరశురామ కా రూప ధారణ కరకే) ఇక్కిన బార వినష్ట కియా | (తదనస్తర) హే లక్ష్మీ కే స్వామీ, ఆపనే (కృష్ణ కే రూప మేం) ఆవిర్భూత హోకర యాదవోం కే కుల మేం ఉత్పన్న కంస ఆది ఉగ్ర దైత్యోం కా వినాశ కరకే పృథ్వీ కా భార హలకా కియా || ౪౧ ||

ఇన ప్రకార, హే రామచన్ద్రజీ, ఆపకే విభిన్న రూపోం కా కోఈ ఓర-ఘోర నహిం హై | వే అనన్త హైం ఔర ఇన జగత్ మేం కోఈ భీ ఉనకీ గణనా నహిం కర సకతా | ఆప జగత్ కే అణు-అణు మేం వ్యాప్త హైం (విభు) తథా సత్త్వ-రజస్-తమన్ రూప తీనోం గుణోం నే రహిత, విశుద్ధ చైతన్య-స్వరూప, పరమాత్మా హైం | ఆపకే గుణ అసంఖ్య ఔర అపరిమేయ హైం | ఆప జగత్ కే నియన్తా ఏవం అనన్త తేజోమయ హైం || ౪౨ ||

అనన్త గుణోం కే ఆగార, హే రామ, ఆపకో మేరా సదైవ నమస్కార హై | హే రఘుపతి, మైం ఆపకో వారంగార పునః పునః ప్రణామ కరతా హూమ్ | సమ్పూర్ణ మునిజనోం కే ద్వారా ఆరాధనీయ ఏవం వేదోం కే ద్వారా హీ జానే జా సకనే వాలే, భగవన్, ఆపకో మైం నమన కరతా హూఁ | ఆపకే మగలమయ చరణకమలోం మేం మేరా వారంవార ప్రణామ హై || ౪౩ ||

ఆపకే గుణోం కే సమూహా కో యది శేషనాగ భీ అపనే ఏక సహస్ర ముఖోం నే కల్పర్షన్త నిరన్తర వర్ణన కరతే రహం తో భీ వే ఉనకా పార నహిం పా సకతే, అతః కౌన మరణధర్మా మనుష్య (అపనే సీమిత-జీవన కాల మేం) ఉనకా వర్ణన కరనే మేం సమర్థ హో సకతా హై ? తీక భీ హై, మచ్చర కభీ అనన్త ఆకాశ కో పార కరకే ఉనకే దూసరే ఘోర తక నహిం జా సకతే || ౪౪ ||

మైనే ఆపకే నిర్మల చరణ కమలోం కా ఆశ్రయ లేకర (హే రామ) అత్యన్త భక్తి-పూర్వక వివిధ సురమ్య పదోం నే అయోధ్యా నగరీ మేం ఇన స్తోత్ర కీ రచనా కీ హై | జో రఘుకుల

శిరోమణి శ్రీరామ కే ఇస మంగలమయ స్తోత్ర కా ప్రతిదిన పాఠ కరేగా వహా పృథ్వీ పర
అనేక భోగోం కో భోగ కర అన్త మేం భగవాన్ కే ఉస నిత్య పరమ-ధామ కో ప్రాప్త కరేగా
॥ ౪౫॥

హే జానకీవల్లభ, ఖర దూషణ ఆది కే నిహంతా భగవాన రఘునందన ఆపకో నమస్కార
హై । సంసార కే సభి దుఃఖోం కా శమన కరనే వాలే ఔర యోగీశ్వర భగవాన శంకర కే
ద్వారా పూజిత చరణకమల వాలే శ్రీరామ, ఆపకో వారంవార ప్రణామ హై ॥ ౪౬॥

(శాస్త్రో మేం కహా గయా హై కి) కామ క్రోధ ఆది వికారోం కే ఉపర విజయ ప్రాప్త కరనా
అత్యంత కఠీన హై । యది ఐసా హై ఔర కామ వాసనా రహనీ హై తో మేరీ ఇచ్ఛా హై కి
మేరా మన ముక్తిరూపీ స్త్రీ కి కామనా కరే । క్రోధ రహనా హి హై తో మై మేరే పాపకర్మం
కే ఉపర క్రోధ కరూఁ । యది లోభ సే ఛుటకారా నహీ మిలనా హై తో మేరా లోభ ఆపకే
చరణకమలం కే ప్రతి హో । మేరా మోహ (ఆసక్తి) అధ్యాత్మయోగ కే ప్రతి రహం ఔర
మేరే మత్సర (అవమాననా యా ఘృణా) కి పాత్ర మేరీ ఇంద్రియాం హోం (జో భోగోం
మేం లిప్త రహతీ హై) । హే రామ, తుమకో ఛోడకర ఇస పృథ్వీ పార అన్యత్ర కహీం భీ
మైం సుఖ నహీ దేఖతా ॥ ౪౭॥

Proofread by PSA Easwaran

Hindi meanings encoded and proofread by Mandar Mali aryavrutta at gmail.com

shrIrAmamahimnaH Stotram with Hindi meanings

pdf was typeset on November 22, 2022

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

